

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

BG05M2OP001-1.002 „ИЗГРАЖДАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ЦЕНТРОВЕ ЗА КОМПЕТЕНТНОСТ“

Център за компетентност: BG05M2OP001-1.002-0012

Устойчиво оползотворяване на био-ресурси и отпадъци от лечебни и ароматични растения за иновативни биоактивни продукти

**Обща стойност: 23 791 055.20 лв., от които 20 222 396.92 лв. европейско
и 3 568 658.28 лв. национално финансиране.**

Начало: 30.03.2018 г.

Край: 30.11.2023 г.

*Проект: BG05M2OP001-1.002-0012 финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“,
съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.*

Лечебни и ароматични растения (ЛАР)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Основна идея и цел на проекта

Преработване

Продукти

(етерични масла,
екстракти за влагане
в крайни продукти)

Отпадъци

Преработване

Иновативни „зелени“ технологии за извличане на екстракти с високо съдържание на биоактивни компоненти

- Химичен състав
- Биологична активност
- Създаване на прототипи на крайни продукти (хранителни добавки, козметика, лечебни препарати за превенция и др.)

- Технологии и продукти за микро и малки фирми
- Създаване на добавена стойност в България

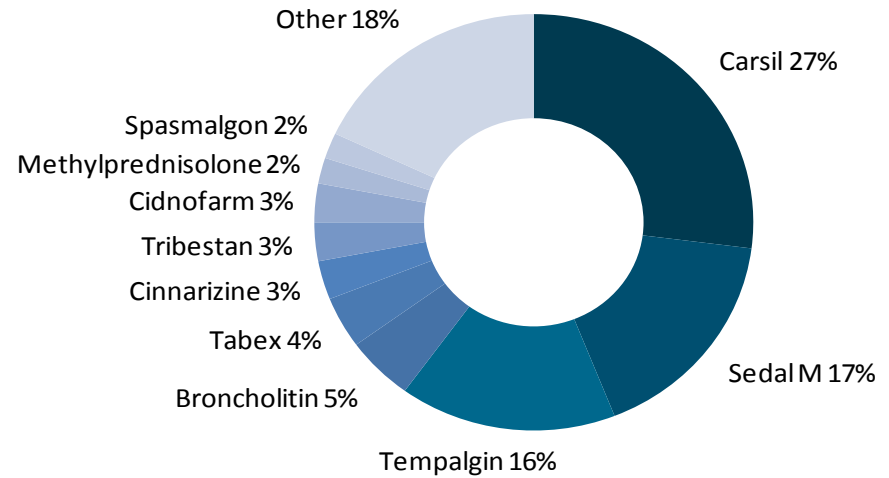
Значение на лечебните и ароматични растения за България

- Днес, в България се събират и използват около 750 лечебни и ароматични растителни (ЛАР) видове (около 21% от 3 567 вида известни висши растения в страната), 200 от които са икономически целесъобразни и редовно се събират, сушат и обработват.
- Българската индустрия за фармацевтични продукти има опит в производството на лечебни препарати от растителен произход.
- В България се екстрахират множество растения и се получават екстракти или се изолират индивидуални природни съединения.
- В момента усилията да се замени събирането на диворастящите видове с отглеждането на някои видове се подкрепят от разбирането, че това може да допринесе за икономическото развитие на по-слабо развитите региони в страната.
- За съжаление по-голямата част от лечебните растения и билки се изнасят като суров материал извън България.
- Ето защо стратегически приоритет трябва да бъде създаването на условия, които да стимулират преработването на лечебните растения в страната и превръщането им в източник на висока добавена стойност в рамките на националната икономика.

Bioactive products produced in Bulgaria

- Sopharma's **best selling products** are based on **herbal APIs** with unique therapeutic characteristics that are not found in the alternative competitive products as these were originally developed in-house
- The **phyto products** make up the first positions in the TOP5 best selling products, together accounting for more than 50% of Sopharma's revenues in 2010 (mainly due to the strong brand recognition in export markets)

Phyto product	TOP20	Treatment	2010	2009
Carsil	1	Liver diseases	42 574	34 530
Broncholytin	5	Cough	7 706	12 119
Tabex	7	Tobacco addiction	5 560	9 357
Tribestan	8	Impotence & infertility	4 117	3 013
Nivalin	13	Neurological disorders	3 798	2 582

Пример от опита на учени в настоящия проект

Sideritis Scardica

PLANT EXTRACTS MADE OF SIDERITIS AND USE THEREOF TO BOOST COGNITIVE PERFORMANCE

- (19) **United States**
(12) **Patent Application Publication** (10) Pub. No.: US 2013/0156707 A1
Feistel et al. (43) Pub. Date: Jun. 20, 2013

Inventors: **Björn Feistel**, Andernach (DE); **Bernd Walbroel**, Königswinter (DE)

Assignee: **Finzelberg GmbH & Co. KG**, Andernach (DE)

В ИОХЦФ-БАН е получен сух екстракт от мурсалски чай с превъзходни качества. Прототип на възможни продукти с пазарна реализация

Партньори

1. Институт по органична химия с Център по фитохимия при Българска академия на науките (водеща организация) – ИОХЦФ-БАН

2. Агробиоинститут при Селскостопанска академия – АБИ-ССА

3. Факултет по химия и фармация на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – ФХФ-СУ

4. Биологически факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – БФ-СУ

5. Институт по полимери при Българска академия на науките – ИП-БАН

Асоциирани партньори

1. Wageningen University, department “Agrotechnology and Food Sciences”

2. Unilever R&D Vlaardingen BV

Научни Проекти – съдържат и описват планираните научни дейности

АБИ-ССА

НП-1 –
Агробиотехнологии на лечебни и ароматични растения (ЛАР) и функционално характеризирани на агробио-отпадъци

ИОХЦФ-БАН

НП-2 –
Определяне на химичния профил на ЛАР и агробио-отпадъци с цел идентифициране и изолиране на биоактивни компоненти и продукти

БФ-СУ

НП-3 –
Биологична активност на екстракти, фракции и индивидуални компоненти, получени от ЛАР и агробио-отпадъци

НП-6 –
Иновативни технологии и процеси за получаване на продукти на растителна основа за здравословен начин на живот

ИОХЦФ-БАН

НП-5 –
Полимерни и композитни (нано)материали за нутрацевтици и козметични формулировки

ИП-БАН

НП-4 –
Технологии за преработка на ЛАР и агробио-отпадъци – получаване на биоактивни компоненти и синтетични аналози

ФХФ-СУ

Бюджет на дог. BG05M2OP001-1.002-0012-C01

	Обща стойност на проекта	23 791 055.20 лв.
1.	Разходи за материални активи	16 600 744.80
2.	Разходи за нематериални активи	54 000.00
3.	Разходи за СМР	1 522 343. 60
4.	Разходи за персонал	2 168 717.14
5.	Разходи за провеждане и участие в мероприятия	278 168.50
6.	Разходи за услуги	480 937.00
7.	Разходи за материали	1 633 201.94
8.	Непреки разходи	1 052 942.22

Колко важна е темата за България

В България има приблизително 4 000 вида ЛАР; 700 притежават потенциал за приложения; повече от 200 редовно се оползотворяват. **Основно, повече от 17 хил. тона се изнасят под формата на сух билков материал (с ниска добавена стойност).**

Данни за пазара на лечебни и ароматични продукти

ПАЗАР	РАЗМЕР (милиарди \$)
Европейски съюз	28
Други Европа	2.4
Азия	10.8
Северна Америка	6.9
Други	4.1
Всичко	52.2

Стратегическа цел – в България да се създава висока добавена стойност, основана на националното богатство от ЛАР

Пазарът включва:

- Фармацевтична промишленост
- Етерични масла, аромати, оцветители, парфюмерия
- Козметика
- Нутрацевтици
- Други

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

Благодаря за вниманието !